

๑

ความทันสมัยกับพฤติกรรมกร เปิดรับข่าวสารของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
จังหวัดอุบลราชธานี

นายวินัย ทิพย์สุวรรณ

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

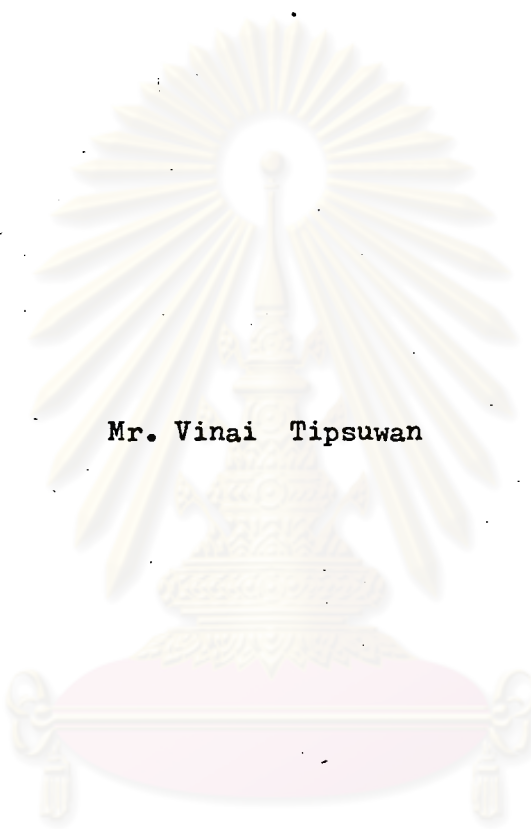
พ.ศ. 2528

ISBN 974-564-743-3

010809

i 17352976

MODERNIZATION AND INFORMATION EXPOSURE BEHAVIOR OF TAMBOL
CHIEF AND VILLAGE CHIEF IN UBONRATCHATHANI PROVINCE

Mr. Vinai Tipsuwan

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Public Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

1985

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความทันสมัยกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของกำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดอุบลราชธานี

โดย

นายวินัย ทิพย์สุวรรณ

ภาควิชา

การประชาสัมพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จาระไน แกลโกศล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประสิทธิ์ บุณนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชนวดี บุญลือ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอกคำดี)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จาระไน แกลโกศล)

..... กรรมการ
(ดร. พีระ จิโรโสภณ)

ลิขสิทธิ์ของ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการ เปิดรับข่าวสาร ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดอุบลราชธานี
ชื่อนิสิต	นายวินัย ทิพย์สุวรรณ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จาระไน แกลโกศล
ภาควิชา	การประชาสัมพันธ์
ปีการศึกษา	2527

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความ
ทันสมัย การศึกษา รายได้และประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่กับการเปิดรับข่าวสารจาก
สื่อมวลชน ศึกษาความแตกต่างระหว่างชั้นอำเภอ กับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน
นอกจากนี้ยังศึกษาการพยากรณ์การ เปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนและความทันสมัยของ
กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาศึกษาคือ กำนันผู้ใหญ่บ้านในอำเภอเมืองอุบลราชธานี อำเภอ
เขมราฐ อำเภอตระการพืชผล อำเภอศรีเมืองใหม่ และกิ่งอำเภอโพธิ์ไทร
จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 647 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ
แบบสอบถาม ส่วนการวิเคราะห์ที่ใช้การหาค่าร้อยละ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่า
ความแปรปรวนและหาค่าการพยากรณ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความทันสมัยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการ เปิดรับข่าวสาร ของกำนัน
ผู้ใหญ่บ้านจากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสารและภาพยนตร์ โดยมีค่า
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.72, 0.21, 0.16, 0.10 และ 0.17 ตามลำดับ
2. การศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการ เปิดรับข่าวสาร ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน
จากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสารและภาพยนตร์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
เท่ากับ 0.01, 0.04, 0.09, 0.08 และ 0.06 ตามลำดับ

3. รายได้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดรับข่าวสารของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสารและภาพยนตร์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.13, 0.09, 0.03, 0.05 และ 0.08 ตามลำดับ

4. ประสิทธิภาพในตำแหน่งหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดรับข่าวสารของกำนันผู้ใหญ่บ้านจากโทรทัศน์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.02 ส่วนวิทยุ หนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสารและภาพยนตร์สัมพันธ์เชิงลบ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.007, -0.067, -0.126 และ -0.123 ตามลำดับ

5. ความแตกต่างระหว่างชั้นอำเภอกับการเปิดรับข่าวสารของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสารและภาพยนตร์ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. ความทันสมัยสามารถพยากรณ์ความผันแปรตามการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านไทรน้อยละ 7 ($R^2 = 0.0700$) และเมื่อนำรายได้ ประสิทธิภาพในตำแหน่งหน้าที่และการศึกษามาร่วมอธิบายกับความทันสมัยแล้ว สามารถพยากรณ์การผันแปรตามการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านไทรน้อยละ 8.7 ($R^2 = 0.0879$)

7. การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านสามารถพยากรณ์ความผันแปรตามของความทันสมัยไทรน้อยละ 7 ($R^2 = 0.0700$) และเมื่อนำการศึกษา ผละรายได้มาร่วมอธิบายกับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านแล้ว สามารถพยากรณ์ความผันแปรตามของความทันสมัยไทรน้อยละ 9.4 ($R^2 = 0.0945$)

ผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

Thesis Title Modernization and Information Exposure
 Behavior of Tambol Chief and Village Chief
 in Ubonratchathani Province

Name Vinai Tipsuwan

Thesis Advisor Assistant Professor Jaranaï Glaegosol

Department Public Relations

Academic Year 1984

ABSTRACT

The purpose of this survey study is to examine the correlation between modernization, education, income, experience in position and information exposure from mass media and the difference between district classes and information exposure from mass media of tambol and village-chief in Ubonratchathani province. And besides, the study also aim at predicting the information exposure from mass media and modernization. The subjects of the study are 647 tambol and village-chief of Muang Ubolratchathani district, Khemarat district, Trakan Phutphon district, Si Muang Mai district and Poe Sai sub-district in Ubonratchathani Province. The data is collected by questionnaire and analyzed in terms of Percentage, Pearson's Product moment coefficient of correlation, one-way analysis of variance and Multiple regression analysis.

The results of the study can be concluded as follows:

1. Modernization of tambol and village-chief positively correlates with information exposure from radio, television, press, magazine and movie at 0.72, 0.21, 0.16, 0.10 and 0.17 respectively.
2. Education of tambol and village-chief positively correlates with information exposure from radio, television, press, magazine and movie at 0.01, 0.04, 0.09, 0.08 and 0.06 respectively.
3. Income of tambol and village-chief positively correlates with information exposure from radio, television, press, magazine and movie at 0.13, 0.09, 0.03, 0.05 and 0.08 respectively.
4. Experience in position of tambol and village-chief positively correlates with information exposure from television at 0.02 but negatively correlates with information exposure from radio, press, magazine and movie at -0.007, -0.067, -0.126, and -0.123 respectively.
5. The difference between district classes and mass media exposure (radio, television, press, magazine and movie) of tambol and village-chief is not significantly different at the level of 0.05.
6. Modernization is able to predict the rates of mass media exposure of tambol and village-chief at 7% ($R^2=0.0700$), whereas income, experience in position, education together with

modernization can predict the rates of mass media exposure of tambol and village-chief at 8.7 % ($R^2=0.0879$)

7. Mass media exposure of tambol and village-chief is able to predict the rates of modernization at 7 % ($R^2=0.0700$), whereas education, income together with mass media exposure can predict the rates of modernization at 9.4 % ($R^2=0.0945$)

Thus, we can conclude from the above mentioned results that all of the hypotheses are accepted.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณา ความร่วมมือและความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย สำหรับบุคคลแรกผู้ช่วยศาสตราจารย์จาระไน แกลโกศล อาจารย์ที่ปรึกษา ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนวดี บุญลือ รองศาสตราจารย์ จุมพล รอคคำดี และ ดร.พีระ จิรโสภณ ได้ช่วยพิจารณาและตรวจสอบทำให้วิทยานิพนธ์เรียบร้อยและสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ในส่วนที่เกี่ยวกับการเก็บข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลือจากนายอำเภอเมืองอุบลราชธานี นายอำเภอเขมรราช นายอำเภอตระการพืชผล นายอำเภอศรีเมืองใหม่ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอโพธิ์ไทร คุณศิริวัฒน์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา ผู้ช่วยเจ้าจังหวัด คุณเคชา วงศ์ตระกูล ปลัดอำเภอเมืองอุบลราชธานี คุณอนิรุทธิ์ คานศิริระวิชัย ปลัดอำเภอเขมรราช คุณพิมพ์ ชรรณพิทักษ์พงษ์ ปลัดอำเภอตระการพืชผล คุณคณัย หงสุรพันธ์ ปลัดอำเภอศรีเมืองใหม่ และคุณสมโภชน์ จันทร์วงษ์ ปลัดอำเภอกิ่งอำเภอโพธิ์ไทร ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Computer ได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากคุณขงบุษย์ รักษาศรี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ในเรื่องการพิมพ์ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคุณพ็อรุณ ภายสูง สำหรับการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับตำราเอกสารและห้องสมุด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพินิตยา เหล็กแก้ว คุณวรรณฉวี อุดมศิลป์จินดา และคุณนิภา โสชนนท์

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

วินัย ทิพย์สุวรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ณ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	8
คำถามสำหรับการวิจัย.....	9
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์.....	10
สมมุติฐานในการวิจัย.....	11
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	12
2 ทฤษฎีแนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	24
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	24
ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง.....	26
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	28
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	29

บทที่

หน้า

วิธีวัดตัวแปร.....	31
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	33
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
5 สรุปผลการวิจัยอภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	44
บรรณานุกรม.....	49
ภาคผนวก ก.....	52
ภาคผนวก ข.....	71
ภาคผนวก ค.....	107
ประวัติผู้วิจัย.....	126

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เปรียบเทียบคุณลักษณะสำคัญที่แตกต่าง ระหว่าง ของ สารที่เป็น สื่อมวลชนและของ สารที่เป็นสื่อระหว่างบุคคล.....	16
2	สถิติข้อมูลหมู่บ้าน ตำบลของจังหวัดอุบลราชธานี.....	24
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ.....	26
4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอ.....	27
5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษา.....	27
6	สรุปตัวแปรของ สมมุติฐานแต่ละข้อ.....	30
7	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่รวบรวมได้.....	34
8	เปรียบเทียบการ เปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน.....	53
9	กำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามสถานที่การ เปิดรับสื่อวิทยุ.....	53
10	กำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามความบ่อยครั้ง ในการ เปิดรับวิทยุ....	54
11	กำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามรายการที่เปิดรับวิทยุ.....	54
12	กำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามเวลาที่เปิดรับวิทยุ.....	55
13	กำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามสถานที่ที่เปิดรับโทรทัศน์.....	55
14	กำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามความบ่อยครั้ง ในการ เปิดรับโทรทัศน์.....	56
15	กำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามรายการที่เปิดรับโทรทัศน์.....	56
16	กำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามเวลาที่เปิดรับโทรทัศน์.....	57
17	กำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามสถานที่อ่านหนังสือพิมพ์รายวัน.....	57
18	กำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามความบ่อยครั้ง ในการอ่านหนังสือพิมพ์ รายวัน.....	58
19	กำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามเนื้อหาสาระของหนังสือพิมพ์รายวัน..	58
20	กำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามเวลาที่อ่านหนังสือพิมพ์รายวัน.....	59
21	กำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามรายชื่อหนังสือพิมพ์.....	60
22	กำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามสถานที่อ่านนิตยสาร.....	61

ตารางที่

หน้า

23	กำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามความบ่อยครั้งในการอ่านนิตยสาร..	61
24	กำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามประเภทนิตยสาร.....	62
25	กำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามเวลาที่อ่านนิตยสาร.....	62
26	กำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามสถานที่ดูภาพยนตร์.....	63
27	กำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามความบ่อยครั้งในการดูภาพยนตร์...	63
28	กำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามประเภทของภาพยนตร์.....	64
29	กำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามเวลาที่ดูภาพยนตร์.....	64
30	คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความทันสมัยกับการเปิดรับ ข่าวสารจากสื่อมวลชน.....	65
31	คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการเปิดรับข่าว สารจากสื่อมวลชน.....	65
32	คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการเปิดรับข่าวสาร จากสื่อมวลชน.....	66
33	คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ กับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน.....	66
34	เปรียบเทียบคำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่เลือกศึกษา..	67
35	เปรียบเทียบความแปรปรวนการเปิดรับข่าวสารจากวิทยุของ กำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามชั้นอำเภอ.....	67
36	เปรียบเทียบความแปรปรวนการเปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์ ของกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามชั้นอำเภอ.....	68
37	เปรียบเทียบความแปรปรวนการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือ พิมพ์รายวันของกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามชั้นอำเภอ.....	68
38	เปรียบเทียบความแปรปรวนการเปิดรับข่าวสารจากนิตยสาร ของกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามชั้นอำเภอ.....	69
39	เปรียบเทียบความแปรปรวนการเปิดรับข่าวสารจากภาพยนตร์ ของกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามชั้นอำเภอ.....	69

ตารางที่

๗

หน้า

40	คำสำคัญของการพยากรณ์การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนของ กำนันผู้ใหญ่บ้าน.....	70
41	คำสำคัญของการพยากรณ์ความทันสมัย.....	70

ศูนย์วิทยพัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แบบจำลองระบบข่าวสาร 2 ชั้นตอน.....	6
2	แบบจำลองกระบวนการতিক่อสื่อสาร.....	14

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย